

מֵאֵי שְׁנָא בְּכָל אֶתֶר דְּכִתְיִב בְּהוּ וְאִם, כְּמָה דְאֵת אָמַר
 למה בכל החטאים כתוב בלשון 'ואם' שאינו לשון ודאי, וכגון **אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ
 יַחֲטָא. וְאִם כָּל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְהִכָּא** וכאן כתוב **אֲשֶׁר
 נָשִׂיא יַחֲטָא** שהוא בלשון שאינה משתמעת שיש איזה ספק אם יחטא או לא,
וְלֹא כְּתִיב וְאִם נָשִׂיא יַחֲטָא, מֵאֵי קָא מִיִּירִי ולא כתוב ואם
 נשיא יחטא לשון ספק מה טעם דבר זה.

הכהן המשיח יחטא הואיל ולבו גם בו והנאוה אם כל חטא

אֵלָא, אֵלֵין כְּהֵנִיא לָא מְשִׁתְּכִי הֵכִי בְּחַטָּאָה אלא ביאור
 הדבר הוא לפי שאלו הכהנים אינם נמצאים ומצויים כל כך בחטאים כי הם
 קדושים ופרושים ולכן אינם חוטאים, **דְּהָא כְּהֵן נָטִיר גְּרַמְיָה תְּדִירָא,
 בְּגִין דְּמָטוּלָא דְּמֵאֲרִיָּה עֲלִיָּה בְּכָל יוֹמָא** שהרי הכהן שומר עצמו
 תמיד לפי שמשא עבודת קונו עליו בכל יום, **וּמָטוּלָא דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ** ומשא
 עבודת ישראל והקרבת קרבנות הציבור גם מונחים עליו, **וּמָטוּלָא דְּכָל חָד
 וְחָד** וכן משא והקרבת קרבנות של כל יחיד ויחיד גם כן מונחים עליו וכל שכן על הכהן
 הגדול, **וְעַל דָּא תְּוֹהָא אִיהוּ כִּד יַחֲטָא** ועל כן תמיהה גדולה היא אם
 יחטא איך יתכן דבר כזה, **וּבְגִין כֶּךָ וְאִם כְּתִיב** ולכן כתוב בלשון ספק ואם
 הכהן המשיח יחטא. **וְכֵן וְאִם כָּל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, תְּוֹהָא
 הוּא דְּכְלָהוּ יִשְׁתְּכִהוּ בְּחֻזְבָּה חָד** לגבי חטא של כל עדת ישראל יחד
 כתוב ואם כל עדת ישראל ישגו כי תמיהה היא איך יחטאו כולם באותו החטא, **דְּאִי**

אֵלֶיךָ יִחַטְאוּ, אֵלֶיךָ לֹא יִחַטְאוּ כי בסתמא אם אלו חוטאים אלו אינם חוטאים, ואם אלו יחטאו בחטא זה אלו לא יחטאו באותו החטא, **וּבְגִינִי כִּדְ וְאִם כְּתִיב. אֲבָל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחַטָּא, וְדָאֵי, בְּגִין דְּלִבִּיהּ גַּם בִּיהּ** ולפיכך כתוב בלשון ספק ואם כל עדת ישראל ישגו אבל כאן לא כתוב בלשון ספק אלא אשר נשיא יחטא כי ודאי הוא שיחטא הואיל וליבו גס בו והוא מתגאה והגאווה היא אם כל חטא [קנ"ז], **וְעַמָּא אֲזִלִּין אֲבַתְרִיהּ, וְאֶתְמַנּוּן תַּחֲתֵיהּ**

אור הרשב"י

שעבר עליך מימך? אמר: יום שהייתי נוסע על גבי ספינה, והיה מקומי בה השפל שבמקומות, והייתי לבוש בלויי סחבות, והיו בספינה סוחרים ובעלי ממון, והייתי שוכב במקומי, ואחד מאנשי הספינה קם להטיל מים, והגיעה שפלותי בעיניו, ופחיתות המצב אשר הייתי בו, עד כדי שגילה עצמו והטיל מימיו עלי. ונפלאתי על התחזקות תכונת העזות בנפשו, וחי ה', לא הצטערה נפשי במעשהו כלל, ולא התעורר בה רוגז, ושמחתי שמחה גדולה שהגעתי למדרגה שלא יצערני ביזוי זה החסר, ולא אשים לבי אליו. ואין ספק שזו היא תכלית בשפלות הרוח, עד שירחק מן הגאווה.

וע"ש עוד שמנה ממה שאמרו חכמים בגנות הגאווה וז"ל. ממה שאמרו בגאווה, אומרם: "כל אדם שיש בו גסות הרוח כעובד עבודה זרה, כתיב הכה: (משלי טז ה) תועבת ה' כל גבה לב, וכתיב התם: (דברים ז כו) ולא תביא תועבה".

[קנ"ז] והכי איתא בגמרא יומא כב: אמר רב יהודה אמר שמואל מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול, מפני שלא היה בו שום דופי [וזרעו אחריו יכולים להתנאות] דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחוריק.

והרמב"ם בפירושו המשנה (אבות פרק ד) כתב: וכבר בארנו בפרק הרביעי כי ראוי לאדם שייטה לאחד משני הקצוות על צד הסיני, כדי שייקבע במיצוע הפעולות, הו"ן מוזאת המידה לבדה מכל המידות, רצוני לומר: הגאווה, כי לגודל חסרון זאת המידה אצל החסידים, וידעתם בניזוקה, רחק ממנה עד הקצה האחרון, ונטו אל שפלות הרוח לנמרי, כדי שלא ישאירו בנפש זכר לגאווה בשום פנים.

וכבר ראיתי בספר מספרי המידות, שנשאל אחד החסידים, ונאמר לו: איזהו היום השמח

ועל ידי שהוא חוטא הוא גם גורם להחטיא את כל העם שהרי הם הולכים אחריו וכל העם נמנים תחתיו וחטא הרבים תלוי בו. **וְעַל דָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא. כְּגוֹן דְּעֵבֶר עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְהוּא עֶבֶד חָד מִנִּייהוּ** ועל כן כתוב בלשון ודאי אשר נשיא יחטא כגון שעבר על אחת מכל מצות לא תעשה והוא עשה

אור הרשב"י

המתנאים, אמרו: (ויקרא יד נו) "ולשאת ולספחת, ואין שאת אלא גובהה, שנאמר: (ישעיהו ב יד) הגבעות הנישאות", כאילו יאמר: למתנאה הספחת. וסוף מה שאמרו: "אמר רבא בשמתא דאית ביה ובשמתא דלית ביה", רצונו לומר שאין ראוי גם כן להתבצר בשפלות הרוח לגמרי, הואיל ואינה מן המעלות, ושיערו זה על דרך המשל חלק אחד משישים וארבעה, כלומר: אם נשים הגאווה בקצה ושפלות הרוח בקצה, ויהיה ביניהם רוחב ששים וארבעה חלקים – יהיה האדם עומד בחלק הששים ושלושה. ולא סבר המיצוע בזאת המידה לחוד, לברוח מן הגאווה, שאם חסר חלק וקרב אל הגאווה יותר, הרי נכנס תחת השמתא. זו היתה דעת רבא בענוה. אבל רב נחמן פסק ואמר שאין ראוי בשום פנים שיהיה אצל האדם ממנה – רצוני לומר מן הגאווה – לא חלק קטן ולא גדול, מפני שאין עוונה מעט: מידה שתעשה את האדם תועבת ה', איך אפשר לקרוב אליה? אמר בזה הענין: "אמר רב נחמן בר יצחק לא מינה ולא מקצתה, מי זוטר מאי דכתיב תועבת ה' כל גבה לב?".

ואמרו: "כאילו כפר בעיקר, שנאמר: (דברים ח יד) ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך". ואמרו שחטא הגאווה כמו מי שבא על כל העריות, אמר: "תועבת ה' כל גבה לב", ואמר: (ויקרא יח כז) "כי את כל התועבות האל". ואמרו שהמתנאה, הוא עצמו אצל ה' כמו עבודה זרה גופה, והביאו ראיה מאומרו: (ישעיהו ב כ) "האדם אשר נשמה באפו", כלומר: גבה הרוח, "כי במה נחשב הוא", אמרו: "במה נחשב". ואמרו שהמתנאה ראוי להורג, אמרו: "כל שיש בו נסות הרוח ראוי לגדעו כאשרה, כתיב הכא: (ישעיהו י לג) ורמי הקומה גדועים, וכתיב התם: (דברים ז ה) ואשיריהם תגדעון". ואמרו שה' לא יחיה המתנאים בתחית המתים, הוא אומרם: "כל אדם שיש בו נסות הרוח אין עפרו ננער, שנאמר: (ישעיהו כו יט) הקיצו ורגנו וכו', שוכבי עפר לא נאמר, אלא שוכני עפר, מי שנעשה שכן לעפר בחייו", רצונו לומר: הענוים הם אשר יחיו. והפליגו בזה ואמרו: "כל אדם שיש בו נסות הרוח שכינה מיללת עליו, שנאמר: (תהלים קלח ו) וגבוה ממרחק יידע". והרבה מאומרם שהצרעת גם כן עונש

וחטא באחת מהן, ועל דא לא כתיב ביה ואם, דהא מלוי לא
 בספקא הווי ולכן לא כתוב בו בלשון ספק ואם' כי אין הזה ספק שיגיע לחטא אם
 לא ישבית הגאווה מליבו.

מדוע רק הנשיאים הביאו את אבני השוהם ואבני המילואים

רבי יהודה פתח, (שמות לה) לפרש מה שכתוב והנשיאים הביאו
 את אבני השוהם ואת אבני המילואים לאפוד
 ולהשן. מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים, ולא בר
 נש אהרא ויש לשאול מה נשתנו אלו הדברים שרק הנשיאים הביאו אותם ולא אדם
 אחר, והא כתיב והרי כתוב (שמות לה) כל נדיב לבו יביאה את
 תרומת יהוה, וכתיב וכתוב (שמות לה) ואבני שהם ואבני
 מילואים לאפוד ולהשן נמצא שגם דברים אלו נמנים בכלל תרומת ה' שכתוב
 שכל נדיב לב יביאו ולמה רק הנשיאים הביאום.

יבואו הנשיאים שליבם גם בהם ויביאו את אלו האבנים שנמצאים באפוד
 ובחושן הנמצא על ליבו של הכהן

אלא, אמר קדשא בריך הוא, אף על גב דבכלא
 תליא האי נדבה אלא אמר הקב"ה אע"פ שזאת הנדבה תלויה בכל
 ישראל וכל נדיב ליבו יכול להביאה, סליקו אלין אבנים לנשיאים
 תעזבו את הבאתם של אבני השוהם ואבני המילואים כדי שיביאום הנשיאים. מאי